

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia.

Fichas descriptivas

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas

**Pablo Ramil Rego
Manuel Antonio Rodríguez Guitián
Javier Ferreiro da Costa
Marco Rubinos Román
Luis Gómez-Orellana Rodríguez
Belén de Nóvoa Fernández
Boris Alejandro Hinojo Sánchez
Susana Martínez Sánchez
Carmen Cillero Castro
Ramón Alberto Díaz Varela
Patricia María Rodríguez González
Castor Muñoz Sobrino**

**GI-1934 TTB
Universidade de Santiago de Compostela**

Monografías do IBADER - Lugo 2008

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas

Primeira edición: 2008

Autores: Pablo Ramil Rego; Manuel Antonio Rodríguez Guitián; Javier Ferreiro da Costa; Marco Rubinos Román; Luis Gómez-Orellana Rodríguez; Belén de Nóbrega Fernández; Boris Alejandro Hinojo Sánchez; Susana Martínez Sánchez; Carmen Cillero Castro; Ramón Alberto Díaz Varela; Patricia María Rodríguez González; Castor Muñoz Sobrino

A efectos bibliográficos a obra debe citarse:

Ramil Rego, P.; Rodríguez Guitián, M.A.; Ferreiro da Costa, J.; Rubinos Román, M.; Gómez-Orellana, L.; de Nóbrega Fernández, B.; Hinojo Sánchez, B.A.; Martínez Sánchez, S.; Cillero Castro, C.; Díaz Varela, R.A.; Rodríguez González, P.M. & Muñoz Sobrino, C. (2008). Os Hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas. Monografías do Ibader. Universidade de Santiago de Compostela. Lugo

Deseño e Maquetación: GI-1934 TTB - IBADER

Fotografía: Arquivo fotográfico GI-1934 TTB - IBADER

Ilustracións: GI-1934 TTB - IBADER

ISSN edición]a dfYgU: 1888-5810

ISSN edición dil ital: 1988-8341

<http://www.ibader.org>

Depósito Legal: C 173-2008

Edita: IBADER. Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvimento Rural. Universidade de Santiago de Compostela, Campus Universitario s/n. E-27002 Lugo, Galicia.

<http://www.ibader.org>

.

Copyright: Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvimento Rural (IBADER).

Colabora:

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE
E DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL

DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO
I N L U D E S

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1330 Pasteiros halófilos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)

Correspondencias

Paleartic	15.3.
Ramsar	H.
IHG	1.2.5, 1.3.3.

Denominación oficial

Inglés	Atlantic salt meadows (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>).
Castelán	Pastizales salinos atlánticos (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)

Denominación vulgar

Galego	Marismas, esteiros.
Castelán	Marismas, saladeras

Descripción científica

Descripción do Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Pasteiros halófilos das costas do Báltico, Mar do Norte, Canle do Mancha e Océano Atlántico. *Aster tripolium* pode ser frecuente ou abundante en moitos subtipos.

Observacións: este tipo de hábitat inclúe todas as variantes de pradarías xuncias presentes nos ambientes de marisma e esteiro de Galicia que no "Inventario Galego de Humidais" aparecen repartidos entre esta categoría e o hábitat 1410 que, aos efectos de este manual, non se considera presente no territorio galego.

Características diagnósticas do hábitat

Características estacionais.

Áreas elevadas de marismas cubertas por vexetación herbácea de aspecto xuncal ou gramoíde, sometida a inundacións periódicas pero que pasa períodos relativamente prolongados sen estar cuberta pola auga salobre.

Fisionomía e estrutura.

A fisionomía deste hábitat caracterízase pola presenza de vexetación herbácea densa dominada por especies como *Agrostis stolonifera* var. *pseudopungens*, *Armeria maritima* subsp. *miscella*, *Aster tripolium*, *Atriplex hastata*, *Beta maritima* subsp. *vulgaris*, *Bostrychia scorpioides*, *Carex extensa*, *Elymus pycnanthus*, *Festuca rubra* subsp. *littoralis*, *Halimione portulacoides*, *Juncus gerardi*, *Juncus maritimus*, *Limonium serotinum*, *Plantago maritima*, *Puccinellia maritima*, *Sarcocornia perennis*, *Spergularia media* e *Triglochin maritima*.

Variabilidade.

Identifícarónse diversas comunidades vexetais dentro do ámbito deste tipo de hábitat, que se distribúen formando un sobrecargado mosaico en función das súas preferencias ecológicas.

Especies indicadoras segundo Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Plantas:

15.31: *Puccinellia maritima*. 15.32: *Halimione portulacoides*, *Halimione pedunculata*, *Aster tripolium*. 15.33: *Armeria maritima*, *Glaua maritima*, *Plantago maritima*, *Frankenia laevis*, *Artemisia maritima*, *Festuca rubra*, *Agrostis stolonifera*, *Juncus gerardii*, *Carex extensa*, *Blysmus rufus*, *Eleocharis* spp. 15.34: *Spergularia marina*, *Puccinellia distans*, *Puccinellia fasciculata*, *Puccinellia retroflexa*, *Puccinellia maritima*, *Triglochin maritima*, *Potentilla anserina*, *Halimione portulacoides*. 15.35: *Elymus pycnanthus* (= *Agropyron pungens*), *Elymus repens*. 15.36: *Atriplex littoralis*, *A. hastata*, *Beta maritima*, *Matricaria maritima*.

Especies indicadoras para Galicia

Plantas:

Agrostis stolonifera var. *pseudopungens*, *Armeria maritima* subsp. *miscella*, *Aster tripolium*, *Atriplex hastata*, *Beta maritima* subsp. *vulgaris*, *Bostrychia scorpioides*, *Carex extensa*, *Elymus pycnanthus*, *Festuca rubra* subsp. *littoralis*, *Halimione portulacoides*, *Juncus gerardi*, *Juncus maritimus*, *Limonium serotinum*, *Plantago maritima*, *Puccinellia maritima*, *Sarcocornia perennis*, *Spergularia media* e *Triglochin maritima*.

Especies da Directiva 92/43/CEE que poden atoparse no hábitat

Plantas:

Limonium dodartii.

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1330 Pasteiros halófilos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)

Correspondencia fitosocioloxica

CLASE JUNCETEA MARITIMI

Orde *Glauca-Puccinellietalia*

Alianza Glauco maritimae-Juncion maritimi

As. *Agrostio stoloniferae-Juncetum maritimi*

As. *Xunco maritimi-Caricetum extensae*

As. *Xunco maritimi-Phragmitetum australis*

As. *Puccinellio maritimae-Juncetum maritimi*

Alianza Limonio ovalifolii-Frankenion laevis

As. *Armerio depilatae-Frankenietum laevis*

As. *Limonio binervosi-Frankenietum laevis*

Hábitats asociados ou en contacto

Este tipo de hábitat establece, polo xeral, contacto con esteiros (1130), fondos lamacentos ou areosos non vexetados descubertos na baixamar (1140), vexetación pioneira de salicornias (1310) e pasteiros halófilos (1320). Mais raramente faino con fens calcáreos (7210) ou alcalinos (7230).

Representacións do hábitat 1330 na Enseada do Vao (O Grove).

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1330 Pasteiros halófilos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)

Distribución xeográfica

Distribución na Unión Europea

Distribución na Unión Europea

Hábitat presente nos países ribeiráns do Océano Atlántico, Mar Báltico e Mar do Norte.

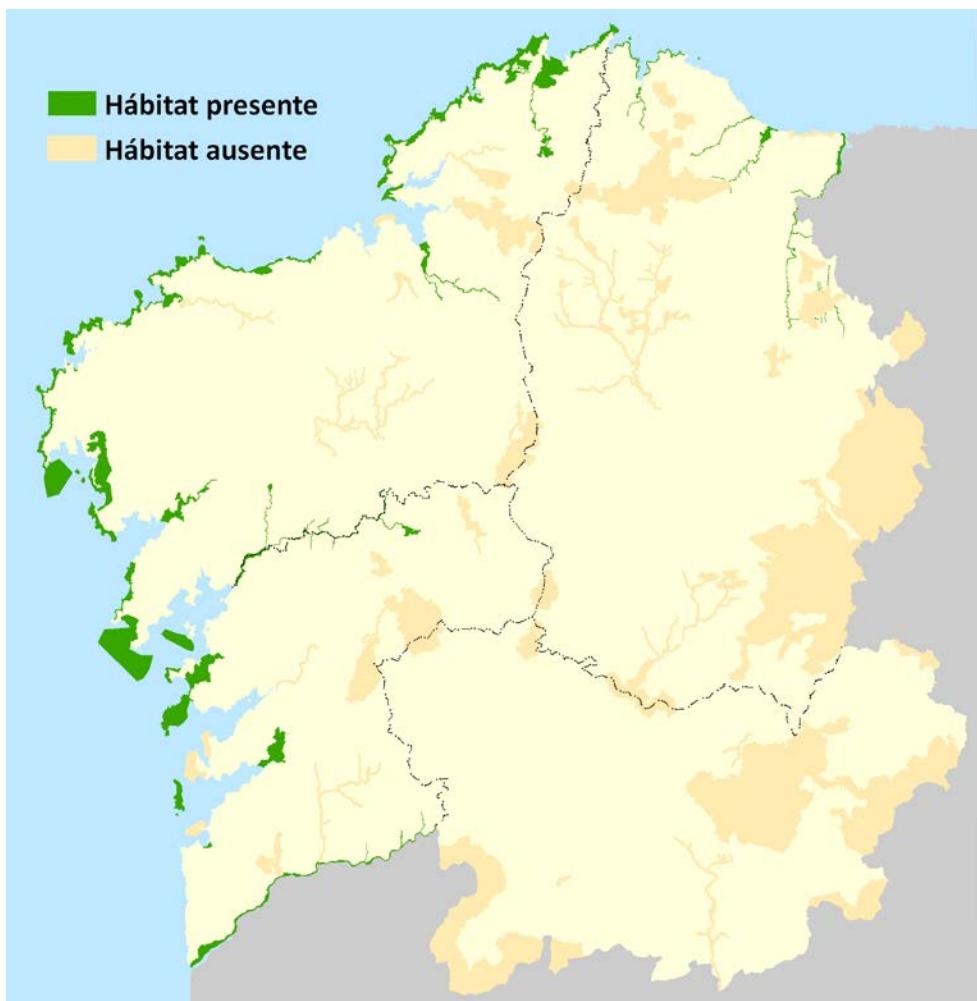
Distribución en Galicia

Presente nas costas de Lugo, A Coruña e Pontevedra.

Distribución na Rede Natura 2000 de Galicia

Presente en gran parte dos espazos do litoral galego.

Distribución dentro da Rede Natura 2000 de Galicia (Lugares de Importancia Comunitaria)

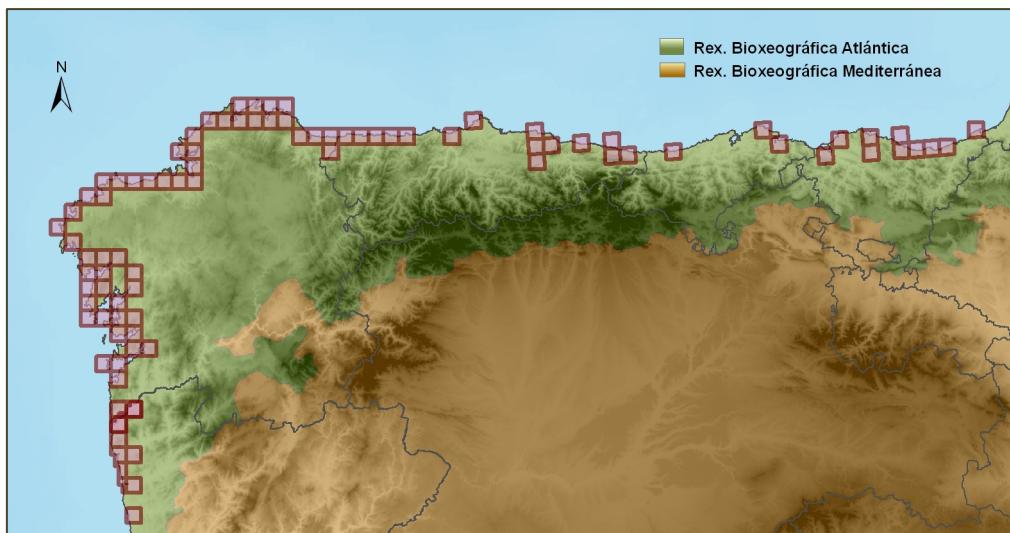

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

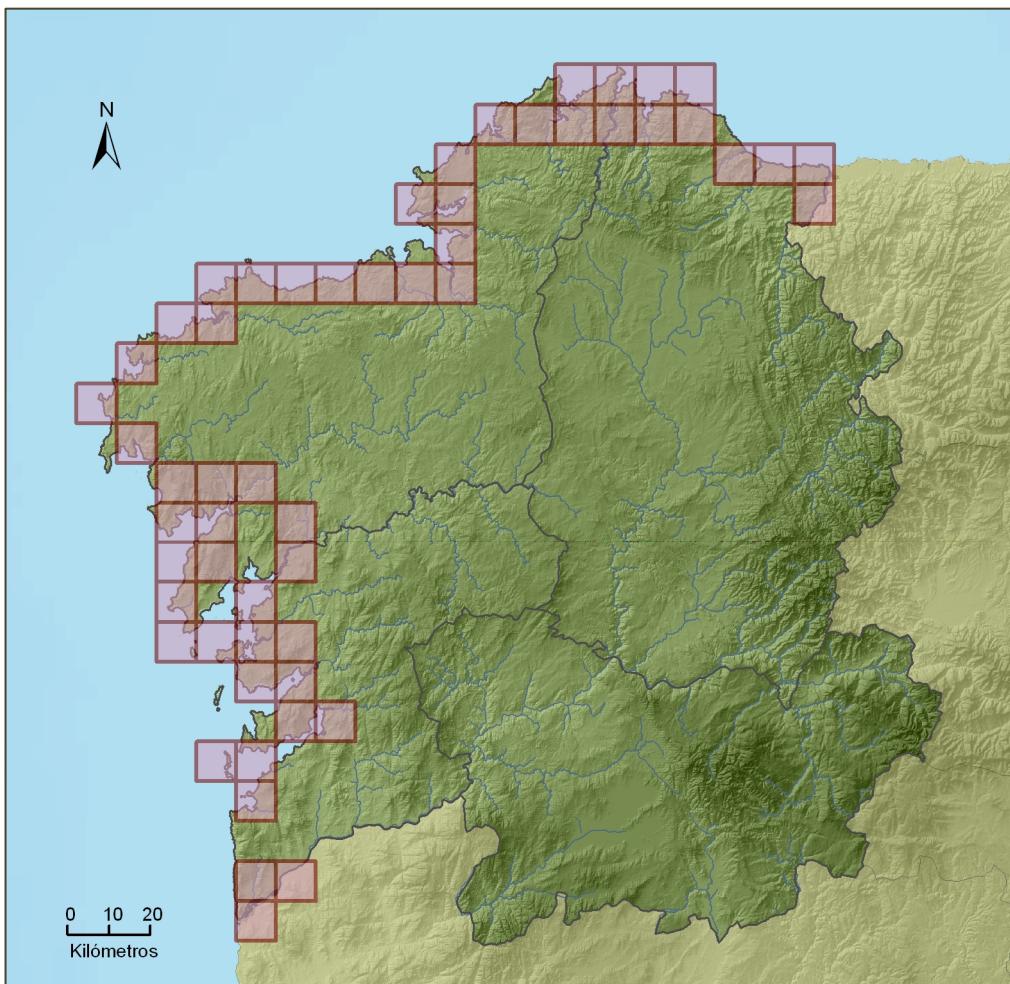
1330 Pasteiros halófilos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)

Área de presenza

Área de presenza no Norte Peninsular por cuadrículas UTM de 100 Km². Distribución a partir da EEA.

Área de presenza en Galicia por cuadrículas UTM de 100 Km². Datos actualizados 2008.

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1330 Pasteiros halófilos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)

Presenza nos Lugares de Importancia Comunitaria (LIC)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES1110001	Ortigueira-Mera	C ●	ES1120015	Serra do Xistral	Lu
ES1110002	Costa Ártabra	C ●	ES1120016	Río Cabe	Lu
ES1110003	Fragas do Eume	C	ES1120017	Costa da Mariña Occidental	Lu ●
ES1110004	Encoro Abegondo Cecebre	C	ES1130001	Baixa Limia	Ou
ES1110005	Costa da Morte	C ●	ES1130002	Macizo Central	Ou
ES1110006	Complexo Corrubedo	C ●	ES1130003	Bideueiral de Montederramo	Ou
ES1110007	Betanzos-Mandeo	C ●	ES1130004	Pena Veidosa	Ou
ES1110008	Carnota-Monte Pindo	C ●	ES1130005	Río Támega	Ou
ES1110009	Costa de Dexo	C	ES1130006	Veiga de Pontelliñares	Ou
ES1110010	Estaca de Bares	C ●	ES1130007	Peña Trevinca	Ou
ES1110011	Esteiro do Tambré	C ●	ES1130008	Peña Maseira	Ou
ES1110012	Monte e Lagoa de Louro	C	ES1130009	Serra da Enciña da Lastra	Ou
ES1110013	Xubia-Castro	C	ES0000001	Illas Cíes	Po
ES1110014	Serra do Careón	C	ES1140001	Sistema fluvial Ulla-Deza	Po ●
ES1110015	Río Anllóns	C	ES1140002	Río Lerez	Po
ES1110016	Río Tambré	C	ES1140003	A Ramallosa	Po ●
ES1120001	Os Ancares-O Courel	Lu	ES1140004	Complexo Ons-O Grove	Po ●
ES1120002	Río Eo	Lu	ES1140005	Monte Aloia	Po
ES1120003	Parga-Ladra-Támoga	Lu	ES1140006	Río Tea	Po
ES1120004	A Marronda	Lu	ES1140007	Baixo Miño	Po ●
ES1120005	Ás Catedrais	Lu	ES1140008	Brañas de Xestoso	Po
ES1120006	Carballido	Lu	ES1140009	Cabo Udra	Po
ES1120007	Cruzul-Agüeira	Lu	ES1140010	Costa da Vela	Po
ES1120008	Monte Faro	Lu	ES1140011	Gándaras de Budío	Po
ES1120009	Monte Maior	Lu	ES1140012	Illas Estelas	Po
ES1120010	Negueira	Lu	ES1140013	Serra do Candán	Po
ES1120011	Ría de Foz-Masma	Lu	ES1140014	Serra do Cando	Po
ES1120012	Río Landro	Lu	ES1140015	Sobreirais do Arnego	Po
ES1120013	Río Ouro	Lu	ES1140016	Enseada de San Simón	Po ●
ES1120014	Canón do Sil	Lu			

Presenza en Zonas de Especial Protección para as Aves (ZEPA)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES0000086	Ría de Ortigueira e Ladrido	C ●	ES1130009	Serra de Enciña da Lastra	Ou
ES0000176	Costa da Morte (Norte)	C ●	ES0000376	Baixa Limia-Serra do Xurés	Ou
ES0000258	Costa de Ferrolterra-Valdoviño	C ●	ES0000437	Peña Trevinca	Ou
ES0000313	Complexo Litoral Corrubedo	C ●	ES0000001	Illas Cíes	Po ●
ES0000085	Ribadeo	Lu ●	ES0000087	Complexo Umia-O Grove	Po ●
ES0000373	Ría de Foz	Lu ●	ES0000254	Illa de Ons	Po
ES0000372	Costa da Mariña Occidental	Lu ●	ES0000375	Esteiro do Miño	Po ●
ES0000374	Ancares	Lu			

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1330 Pasteiros halófilos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)

Aspecto das representacións do hábitat en Galicia

Representación do hábitat "1330 Pasteiros halófilos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)" na Illa de Arousa (Pontevedra).

Representación do hábitat "1330 Pasteiros halófilos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)" no esteiro do río Miño (Pontevedra).

1 Hábitats costeiros e vexetación halofítica

1330 Pasteiros halófilos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)

Aproveitamentos

Aproveitamentos tradicionais do hábitat

Ata fai uns anos, era frecuente o aproveitamento deste tipo de hábitat mediante sega como método de obtención de pasto para o gando doméstico. Do mesmo xeito, nalgúns partes de Galicia ainda se mantén o aproveitamento directo dalgúns das representacións deste tipo de hábitat mediante o pastoreo de gando vacún, equino ou caprino.

Estado de conservación

Indicadores do estado de conservación do hábitat

A composición florística e grao de cobertura da vexetación característica deste tipo de hábitats é un indicador fiable do seu estado de conservación.

Factores que dificultan ou impiden o estado de conservación favorable

A alteración dos factores ambientais que propician a existencia deste tipo de hábitat (periodicidade e intensidade das inundacións, propiedades físico-químicas das augas) contribúe á deterioración deste tipo de hábitat. Os recheos de partes traseiras de marismas e esteiros, así como os aproveitamentos agrícolas (terrás de labor, pradarías xuncais segadas) adoitan afectar negativamente a este tipo de hábitat. Nalgúnsas localidades galegas, a introdución de especies ornamentais de carácter invasor (*Cortaderia selloana*, etc.) contribúe a deteriorar o estado de conservación deste tipo de hábitat. O sobrepastoreo constitúe unha causa de alteración importante nalgúnsas localidades.

Factores que contribúen ao estado de conservación favorable do hábitat

O mantemento da dinámica mareal natural e unhas condicións físico-químicas aceptables da calidade das augas contribúen á conservación favorable do hábitat.

Bibliografía

Castroviejo (1972, 1975), Rivas-Martínez (1978), Guitián (1984), Alvarez Díaz & González Fernández (1984, 1985, 1989), Valdés-Bermejo & Silva-Pando (1986), Guitián (1989), Soñora (1989), Guitián & Guitián (1990), Sánchez (1991, 1995), Izco et al. (1992), Díaz González & Fernández Prieto (1994, 2002); Izco & Sánchez (1994, 1996), Bueno Sánchez (1997), Míguez Rodríguez et al. (1996), Sanmartín Bienzobás & Lago Canzobre (1998), Pulgar (2004) e datos propios.

